

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
12.12.2022. – 16.12.2022.

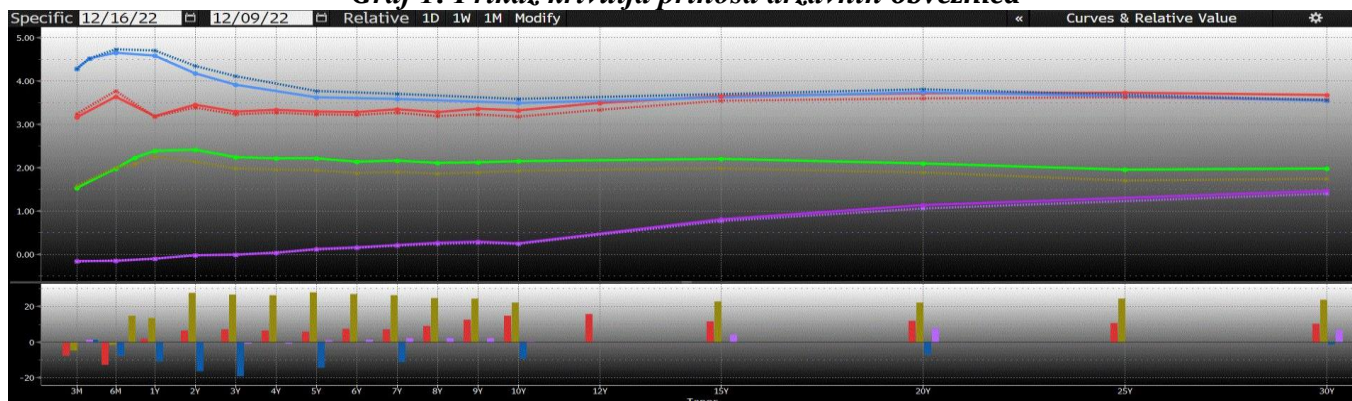
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	9.12.22 - 16.12.22				9.12.22 - 16.12.22				9.12.22 - 16.12.22				9.12.22 - 16.12.22			
2 godine	2.16	-	2.43	↗	4.34	-	4.18	↘	3.43	-	3.49	↗	-0.01	-	-0.02	↘
5 godina	1.94	-	2.22	↗	3.77	-	3.62	↘	3.25	-	3.31	↗	0.12	-	0.13	↗
10 godina	1.93	-	2.15	↗	3.58	-	3.48	↘	3.18	-	3.33	↗	0.26	-	0.25	↘

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	9.12.22	-	16.12.22
3 mjeseca	1.606	-	1.589 ↘
6 mjeseci	2.002	-	1.984 ↘
1 godina	2.282	-	2.430 ↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 16.12.2022. godine (pune linije) i 09.12.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

ECB je u skladu sa očekivanjima povećala sve tri ključne kamatne stope za 50 baznih bodova, pri čemu je kamatna stopa na depozite banaka povećana na 2,00% sa 1,50%, te je najavljeno da očekuju da će kamatne stope morati biti dodatno povećane u skladu sa značajnom revizijom prognoziranog stope inflacije na više. Prema priopćenju predsjednice Lagarde naredne odluke će se donositi na principu „sastanak po sastanak“ u ovisnosti o objavljenim ekonomskim pokazateljima. Lagarde je najavila da se treba očekivati tempo povećanja za po 50 baznih bodova određeno vremensko razdoblje. Najavljeno je da će povlačenje kvantitativnih olakšica početi u ožujku 2023. godine i da se očekuje da će u II tromjesečju ovaj portfelj biti u prosjeku smanjen za 15 milijardi EUR mjesečno.

ECB je objavila nove prognoze. Očekuje se da će GDP eurozone u tekućoj godini zabilježiti rast od 3,4% (ranije očekivano 3,1%), ali se za 2023. godinu očekuje rast od samo 0,5% (ranije očekivano 0,9%), dok su prognoze za 2024. godinu nepromijenjene i iznose 1,9%. Također, najnovije prognoze prvi put uključuju i 2025. godinu kada se očekuje da će GDP zabilježiti rast od 1,8%. **Prognoziranog stope inflacije ECB su sljedeće: 6,3% u 2023. godini, 3,4% u 2024. godini, te 2,3% u 2025. godini, što pokazuje da se ni u naredne 3 godine ne očekuje da će inflacija biti smanjena do ciljane razine ECB**

od 2,0%, pri čemu se ne očekuje ni da temeljna stopa inflacije (koja isključuje volatilne cijene poput energenata) padne ispod te razine.

Prinosi obveznica eurozone su u prošlom tjednu, posebno nakon održanih sjednica vodećih središnjih banaka, zabilježili izražen rast. Najveće promjene zabilježene su kod italijanskih obveznica čiji su prinosi u odnosu na prethodni tjedan povećani između 44 i 46 baznih bodova. Prinosi njemačkih obveznica su zabilježili rast od 22 do 28 baznih bodova. Izjave zvaničnika ECB nakon održane sjednice su ukazale na to da proces povećanja kamatnih stopa nije blizu kraja, jedino je više vjerojatno da će od sada iznos povećanja kamatnih stopa iznositi po 50 baznih bodova.

Vlada Njemačke planira da emitira rekordnu razinu duga u sljedećoj godini kako bi mogla da financira opsežnu pomoć stanovništvu i kompanija pogođenih energetsom krizom. Prema planu agencije za financiranje, emisija duga bi trebalo da iznosi oko 539 milijardi EUR u usporedbi sa 449 milijardi EUR koliko je emitirano u ovoj godini. Prethodni rekord emisije zabilježen je u 2021. godini kada je Vlada povećala potrošnju kako bi pomogla da se ublaže posljedice pandemije. Europsko povjerenstvo kritiziralo je Italiju da nije uspjela da provede reforme poreznog sustava, te da nije učinila dovoljno vezano za pitanje borbe protiv utaje poreza. Ipak, Europsko povjerenstvo je prijedlog zakona o proračunu premijerke Meloni okarakteriziralo kao da je uglavnom u skladu sa preporukama da se potrošnja drži pod kontrolom i da se poboljša energetska sigurnost.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	PMI kompozitni indeks – EZ (prelim.)	PROSINAC	47,9	48,8	47,8
2.	Industrijska proizvodnja – EZ (G/G)	LISTOPAD	3,3%	3,4%	5,1%
3.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	LISTOPAD	-	-1,6%	-0,5%
4.	Javni dug – Italija (u milijardama EUR)	LISTOPAD	-	2.770,8	2.743,1
5.	Trgovinska bilanca – EZ (u milijardama EUR)	LISTOPAD	-	-28,3	-36,4
6.	ZEW indeks očekivanog povj. investitora – Njemačka PROSINAC		-26,4	-23,3	-36,7
7.	Stopa inflacije – EZ (final.)	STUDENI	10,0%	10,1%	10,6%
8.	Temeljna stopa inflacije – EZ (final.)	STUDENI	5,0%	5,0%	5,0%
9.	Stopa inflacije – Njemačka (final.)	STUDENI	11,3%	11,3%	11,6%
10.	Stopa inflacije – Francuska (final.)	STUDENI	7,1%	7,1%	7,1%
11.	Stopa inflacije – Finska	STUDENI	-	9,1%	8,3%
12.	Stopa inflacije – Španjolska (final.)	STUDENI	6,6%	6,7%	7,3%
13.	Stopa inflacije – Italija (final.)	STUDENI	12,5%	12,6%	12,6%
14.	Stopa inflacije – Portugalija (final.)	STUDENI	10,3%	10,2%	10,6%
15.	Stopa nezaposlenosti – Nizozemska	LISTOPAD	3,7%	3,6%	3,7%
16.	Stopa nezaposlenosti – Grčka	LISTOPAD	-	11,6%	12,0%
17.	Stopa nezaposlenosti – Italija (Q/Q)	III tromjesečje	8,0%	7,9%	8,1%
18.	Ukupan broj zaposlenih – Francuska (Q/Q)	III tromjesečje	0,4%	0,4%	0,3%

SAD

Na sjednici FOMC-a je jednoglasno donesena odluka da se referentna kamatna stopa poveća za **50 baznih bodova, na raspon 4,25%-4,50%, što je bilo u skladu sa očekivanjima.** FOMC je, također, projektirao barem još dodatnih 75 baznih bodova povećanja kamatne stope do kraja 2023. godine, kao i rast nezaposlenosti, te zastoj u ekonomskom rastu. Prema projekcijama Feda ciljana referentna kamatna stopa je za 2023. godinu povećana na 5,1%, što je blago iznad očekivanja. Svega dva od 19 zvaničnika Feda smatraju da će referentna kamatna stopa ostati ispod 5% u narednoj godini, što je signal da i dalje osjećaju potrebu da se bore sa inflacijom, najvećom u posljednjih 40 godina. Nakon što su objavljeni podaci da je stopa inflacije usporila više nego što se očekivalo tijekom prošlog mjeseca pošto su niže cijene energije pomogle da se nadoknade rastući troškovi hrane, predsjednik Feda Powell je istaknuo da skoriji podaci koji ukazuju na smanjenje inflatornih pritisaka još uvijek nisu dovoljni za Fed da promijeni svoja inflatorna očekivanja. Powell je nakon sastanka FOMC-a istaknuo da podaci o inflaciji za studeni pokazuju željeno ublažavanje tempa rasta inflacije, ali će biti potrebno znatno više dokaza koji bi pojačali uvjerenje da inflacija kreće silaznom putanjom. Također, istaknuo je da Fed još uvijek nije ni blizu okončanja kampanje povećanja referentne kamatne stope sa ciljem suzbijanja inflacije. Predsjednik Feda

iz NY Williams je izjavio da ne očekuje da će SAD zapasti u recesiju, te da postoji mogućnost da Fed poveća kamatne stope i više od onoga što je najavljeno.

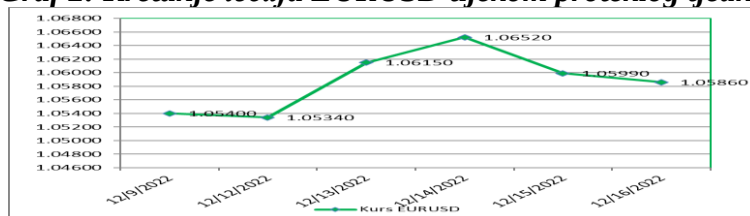
Pregovarači u Kongresu su izjavili da su postigli dogovor o financiranju Vlade do kraja tekuće fiskalne godine ne otkrivajući o kom iznosu je riječ i ne navodeći detalje u izjavama tri ključna pregovarača demokratskog senatora Patricka Leahyja, republikanskog senatora Richarda Shelbyja i predstavnice demokrata Rose DeLauro. Vijest je stigla nekoliko sati nakon što je Predstavnički dom počeo da pomjera vremenski raspored za usvajanje zakona pošto je morao usvojiti zakon o potrošnji do petka u ponoć kako bi spriječio djelomično zatvaranje Vlade.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Stopa inflacije (G/G)	STUDENI	7,3%	7,1%	7,7%
2.	Stopa temeljne inflacije (G/G)	STUDENI	6,1%	6,0%	6,3%
3.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	9. prosinca	-	3,2%	-1,9%
4.	Indeks uvoznih cijena (G/G)	STUDENI	3,2%	2,7%	4,1%
5.	Indeks izvoznih cijena (G/G)	STUDENI	5,7%	6,3%	7,4%
6.	Indeks povjerenja prerađivački sektor u NY	PROSINAC	-1,0	-11,2	4,5
7.	Maloprodaja (M/M)	STUDENI	-0,2%	-0,6%	1,3%
8.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	10. prosinca	232.000	211.000	231.000
9.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	3. prosinca	1.674.000	1.671.000	1.670.000
10.	Industrijska proizvodnja (M/M)	STUDENI	0,0%	-0,2%	-0,1
11.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	PROSINAC	47,8	46,2	47,7
12.	PMI indeks uslužnog sektora P	PROSINAC	46,5	44,4	46,2
13.	PMI kompozitni indeks	PROSINAC	46,9	44,6	46,4

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio rast sa razine od 1,0540 na razinu od 1,0586.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Inflacija je tijekom studenog u Velikoj Britaniji zabilježila veći pad od očekivanja, nakon što je u listopadu zabilježila najveći rast u posljednju 41 godinu, a što je pojačalo očekivanja da su cijene dostigle vrhunac. **Iako je zabilježen pad inflacije, na održanoj sjednici MPC BoE donesena je odluka da se nastavi sa daljim povećanjem kamatne stope. Tako je referentna kamatna stopa povećana za 50 baznih bodova.** Sugerirano je da je vrlo vjerojatno da će se kamatne stope i dalje povećavati, dok investitori špekuliraju da bi BoE mogla biti blizu okončanja daljeg povećanja kamatnih stopa. MPC BoE je glasovao sa 6:3 za povećanje referentne kamatne stope na 3,5% sa 3,0%, što je najveća referentna kamatna stopa od 2008. godine. Odluka o povećanju kamatne stope je donesena zbog stalno prisutnih inflatornih pritisaka i rasta plaća, čak i u uvjetima očekivane recesije. Ipak, jedan od članova MPC BoE Mann je sugerirao povećanje referentne kamatne stope za 75 baznih bodova, odnosno za istu vrijednost kao i u studenom, dok su dva člana glasovala da se kamatna stopa uopće ne povećava. Nakon sjednice BoE prinosi na državne obveznice su smanjeni između 5 i 8 baznih bodova, jer je kamatna stopa povećana manje nego što se očekivalo.

Investicijski fondovi i ostale nefinancijske institucije se suočavaju sa prvim testom na stres u narednoj godini kako bi se primjenile lekcije naučene iz krizne situacije iz rujna kada su se u problemu našli mirovinski fondovi, priopćila je BoE. U pomenutoj situaciji BoE je bila prinuđena da kupi 19,3 milijarde funti državnih obveznica kako bi stabilizirala tržišna previranja, nakon fiskalnog plana koji je tada predložila premijerka Truss.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Rightmove cijene kuća (G/G)	PROSINAC	-	5,6%	7,2%
2.	GDP (M/M)	LISTOPAD	0,4%	0,5%	-0,6%
3.	Industrijska proizvodnja (G/G)	LISTOPAD	-2,5%	-2,4%	-3,1%
4.	Prerađivački sektor (G/G)	LISTOPAD	-5,4%	-4,6%	-5,8%
5.	Građevinski sektor (G/G)	LISTOPAD	6,5%	7,4%	5,7%
6.	Zahtjevi nezaposlenih za pomoć	STUDENI	-	30.500	-6.400
7.	ILO stopa nezaposlenosti (tromjesečno)	LISTOPAD	3,7%	3,7%	3,6%
8.	Inflacija (G/G)	STUDENI	10,9%	10,7%	11,1%
9.	Maloprodaja (G/G)	STUDENI	-5,6%	-5,9%	-5,9%
10.	PMI prerađivački sektor P	PROSINAC	46,5	44,7	46,5
11.	PMI uslužni sektor P	PROSINAC	48,5	50,0	48,8

Tijekom proteklog tjedna GBP je deprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio rast sa razine od 0,85922 na razinu od 0,87159. GBP je deprecirala i u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD smanjen sa razine od 1,2259 na razinu od 1,2148.

JAPAN

Vlada Japana planira da revidira desetogodišnji sporazum koji ima sa BoJ, u kojem se navodi da će BoJ nastojati da postigne ciljanu razinu inflacije od 2%, te da će razmotriti moguće fleksibilnosti u vezi s ciljanom razinom inflacije od 2%, objavio je Kyodo news. Kishida je izjavio da će se o tome razgovarati sa narednim guvernerom Središnje banke, koji će preuzeti dužnost u travnju.

Zvaničnici BoJ također smatraju da bi BoJ mogla da revidira monetarnu politiku sljedeće godine nakon što se pažljivo ispita rast plaća i bilo koja vrsta usporavanja globalne ekonomije. Rezultati pregovara o plaćama bi trebalo da budu sredinom ožujka nakon posljednjeg sastanka monetarne politike BoJ sa guvernerom Kurodom. Revidirani pregled bi mogao ponovo potvrditi postojeći ultrastimulativni okvir monetarne politike, a promjena monetarne politike u SAD tijekom sljedeće godine je važna varijabla i za monetarnu politiku Japana.

Proizvodna aktivnost u Japanu se smanjila u prosincu najbržim tempom u posljednje više od dvije godine zbog slabe potražnje i stalnih pritisaka na cijene, pokazalo je korporativno istraživanje. Dok se proizvodnja u uslužnom sektoru oporavila ponovnim otvaranjem turizma, slaba tvornička aktivnost je zamaglila izgleda za oporavak jer kompanije tek ulaze u pregovore o radu, u kojima se rast plaća smatra ključnim za ekonomski rast nakon pandemije.

Fokus financijskog tržišta u Japanu je usmjeren na održavanje sastanka BoJ koji je zakazan za 20. prosinca i na buduće korake monetarne politike Japana.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Indeks veleprodajnih cijena (G/G)	PROSINAC	8,8%	9,3%	9,4%
2.	Osnovne strojne porudžbine (G/G)	LISTOPAD	1,5%	0,4%	2,9%
3.	Tankan indeks povjerenja velikih proizvođača	IV tromjesečje	6	7	8
4.	Industrijska proizvodnja (G/G) F	LISTOPAD	-	3,0%	9,6%
5.	Trgovinska bilanca (u milijardama JPY)	STUDENI	1.678,7	2.027,4	2.166,2
6.	Izvoz (G/G)	STUDENI	19,7%	20,0%	25,3%
7.	Uvoz (G/G)	STUDENI	26,9%	30,3%	53,5%
8.	PMI indeks prerađivačkog sektora P	PROSINAC	-	48,8	49,0
9.	PMI indeks uslužnog sektora P	PROSINAC	-	51,7	50,3
10.	PMI kompozitni indeks P	PROSINAC	-	50,0	48,9

JPY je tijekom proteklog tjedna deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 143,85 na razinu od 144,83. JPY je blago deprecirao u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 136,56 na razinu od 136,60.

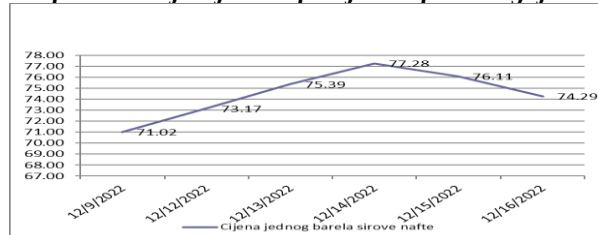
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške burze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,02 USD (67,38 EUR).

Početkom tjedna, u ponedjeljak, cijena nafte je povećana za oko 3% u odnosu na dan ranije zbog neizvjesnosti u ponudi nafte, nakon što je ključni naftovod koji opskrbljuje SAD zatvoren, a Rusija prijeti da će smanjiti obujam proizvodnje čak i ukoliko Kina ublaži restrikcije Covid19, što bi trebalo pojačati tražnju i izgleda tražnje za naftom. Narednog dana je nastavljen trend rasta cijene uglavnom zbog neizvjesnosti oko isporuke nafte. Sredinom tjedna EIA je objavila da su zalihe nafte u SAD tijekom proteklog tjedna povećane za 5,5 milijuna barela. EIA smatra da bi cijena nafte mogla da bilježi rast tijekom naredne godine pod utjecajem sankcija uvedenih Rusiji, ali i zbog toga što tražnja jača i prevazilazi ranija očekivanja. Proizvodnja nafte u Rusiji, koja je prkosila prethodnim očekivanjima o kolapsu, mogla bi da se smanji za 14% do kraja I tromjesečja 2023. godine. U četvrtak je cijena nafte smanjena pod utjecajem odluka o promjeni referentnih kamatnih stopa, ali i zbog djelomičnog otvaranja naftovoda Keystone. Investitori su zabrinuti zbog izgleda tražnje za energentima, ali i zbog aprecijacije dolara i daljeg rasta kamatnih stopa od strane globalnih središnjih banaka. Tijekom trgovanja u petak cijena nafte je smanjena pod utjecajem tržišnih procjena rasta referentnih kamatnih stopa globalnih središnjih banaka, ali je ipak zabilježen tjedni rast od 4,60% uglavnom zbog neizvjesnosti oko isporuke nafte i očekivanog oporavka tražnje nafte iz Kine.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte iznosila je 74,29 USD (70,18 EUR).

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je utemeljen na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantirati njihovu točnost i ne snosi odgovornost za izravnu ili neizravnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na temelju njih.

Na otvaranju londonske burze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.797,32 USD (EUR 1.705,24).

Cijena zlata je tijekom proteklog tjedna bila pod utjecajem sjednice FOMC-a na kojoj se raspravljalo o povećanju referentne kamatne stope. U ponedjeljak je cijena zlata smanjena, uglavnom pod utjecajem aprecijacije dolara. Već narednog dana, u utorak, cijena ovog plemenitog metala je povećana, te se našla na najvišoj razini u posljednjih pet mjeseci, nakon što su objavljeni podatci za inflaciju u SAD koji su pokazali da je inflacija manja nego što se očekivalo. Takve vijesti su pojačale očekivanja da će Fed usporiti sa tempom rasta kamatnih stopa. Narednog dana, u srijedu, cijena zlata je ostala na skoro istoj razini kao i dan ranije, nakon što je predsjednik Fed-a Powell po završetku sastanka FOMC-a, istaknuo da Fed još uvijek nije ni blizu okončanja kampanje povećanja referentne kamatne stope sa ciljem suzbijanja inflacije. Već narednog dana, u četvrtak, što je bio dan nakon održane sjednice FOMC-a, cijena zlata je smanjena, te se našla na najnižoj razini u posljednjih sedam dana nakon što je dolar aprecirao poslije izjava zvaničnika Fed-a da će u narednoj godini nastaviti rast kamatnih stopa. Cijena zlata je tijekom trgovanja u petak ostala prilično stabilna jer investitori procjenjuju posljednje komentare zvaničnika Fed-a da neće popustiti sa strožom politikom dok inflacija ne bude pod kontrolom.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.793,08 USD (EUR 1.693,82). Promatrano na tjednoj razini cijena zlata je smanjena za 0,24%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

